

ERASMVS ROTERO

DAMVS M. IOANNI PALVDANO RHETORI

LOVANIENSIS ACADEMIAE, S. P. D.

T INTELLIGAS humanissime Paludane, Erasmum illum tuum tamen si per omnes terras, mariaque uoluntatem: tamen tui memoriam perpetuo secum circumferre: mitto quasi symboli uice Luciani dialogum: cui titulus, $\pi\lambda\upsilon\tau\acute{\iota}\ \tau\acute{\omega}\ \kappa\epsilon\tau\acute{\iota}\ \mu\iota\delta\acute{\iota}\sigma\ \sigma\omega\omicron\nu\tau\omega\mu$. Quem in Italiam profecturus, in ipso penè procinctu latinum feci. In eo nō sine uoluptate tanquā in speculo, uidebis aulicæ uitæ incōmoda: quæ tu mihi sæpenumero commemorare solebas, nimirum expertus, & ueluti naufragio eiectus, ac uix isti liberæ, literariæque uitæ redditus. Idcirco feci eo studiosius: ut meo exemplo te prouocarem, quo iam diu Græcicis in literis uersatus, incipias & ipse aliquando audere aliquid. Quir enim non dicam audere? Quum nullum sit mea sententia facinus audacius, quā si coneris ex bene Græcis, bene Latina facere. Vale, meque tui amantissimum mutuum ama.

LVCIANI LIBELLVS

DE IIS QUI MERCEDE CONDUCTI, IN

Diuitum familijs uiuunt, Des. Erasmo

Roterodamo interprete.

EQVOD TIBI primū amice, aut quid postremum, quemadmodum uulgo dici consuevit, recenseam, ex his quæ tum facere, tum pati coguntur, qui mercedis gratia sese in alienas domos conuictumque tradunt alienum, quicquid in locupletum istorum amicitiam accensentur, si modo eiusmodi illorum seruitutem conuenit amicitiam appellare? Noui enim permulta, atque adeo pleraque omnia, quæ illis ibi soleant accidere, non per Iouem quod ipse ea experimento cognorim (neque enim mihi unquam experiundi incidit necessitas, ac ne quando incidat Diū prohibeant) sed quod complures qui in hoc uitæ genus inciderāt, apud me soliti sint commemorare, partim qui in ipsis etiam dum malis constituti, quæ & quanta ferrent deplorabāt, partim qui tanquā è carcere quodā profugī, nō absque uoluptate recordabātur commemorabantque ea quæ fuerant perpessi, Imò

Imò iuuabat reuocare ob oculos, quas erumnas effugissent. Atq; hi quidem digniores mihi uisi sunt, quibus fides haberet: ut qui eius sacri ritus (ut ita dixerim) omnis omniâq; mysteria perdidicissent, cunctâq; ab initio ad finem usq; perspexissent. Hos igitur haud quaç; indiligenter, nec oscitanter audire soleo, ueluti naufragium quoddâ, ac præter spem obiectam salutem enarrâtes. Cuiusmodi sunt isti, qui in templis derafo capite, complures simul obambulantes, immanes undas, procellas, sublatos in cœlum fluctus, iactus, malos fractos, gubernacula reuulsa narrant. In primis autem gemminos Castorem & Pollucem apparentes (nam hi peculiariter ad hanc Tragœdiam pertinent) aut alium deum quempiam repente, quemadmodum in fabulis fieri consuevit, exortum: summisq; antennis insidentem, aut iuxta clauum adstantem: qui nauim ad littus aliquod molle dirigeret: ad quod appellens futurum esset, ut & ipsa paulatim ac lente solueretur: & ipsi tutò in solum descenderent, idq; ope fauorèq; diuino. Atq; isti igitur permulta id genus ad præsentem commoditatem exaggerantes, commemorant: quo uidelicet à pluribus stipem accipiant: si nõ calamitosi modo, uerumetiam Dijs chari esse uideantur. Porrò ij dum eas quas intactis tulerunt tempestates referrent, atq; immanes illas undas, quin etiam decumanos fluctus, si fas est dicere: & quẽadmodum primum à littore soluerint mari tranquillo: quantumq; molestiarum perpetua nauigatione sint perpeffi: dum sitiunt, dum nauseât, dum salo perfunduntur. Deniq; quẽadmodum infelici nauigio in cauem quampiam sub undis latentem, aut in scopulum aliquem præruptum, & asperum illiso, fractoq; miseri ægre enatarint, nudî, cunctarumq; rerum inopes. Hęc inquam quum referrent, mihi quidem uisi sunt permulta præ pudore subticere, uolentesq; ac scientes obliuisci. At ego etiam illa, præterea autem & alia nõnulla ex illorum narrationibus coniectans, deprehēdi quicquid erumnarũ cũ eiusmodi cõuictibus coniunctũ est. Quæ quidẽ oĩa haud grauabor optime Timocles tibi per censere. Iam pridẽ em̃ mihi uideor animaduertisse, te de capessenda hac uitæ ratione cogitare. Nam olim quũ his de rebus sermo incidisset: mox ex his qui præsentēs erant, quispiam mercenariũ hoc uitæ genus laudare cœpit: fortunatissimos eos affirmans, quibus contigisset horũ uti familiaritate, qui apud Romanos essent optimates: tum conuiujs adesse opiparis, idq; immunes: præterea splēdidis in ædibus diuersari: tũ peregrinari omni-gena cum cõmoditate, uoluptatēq; alba interim in rheda (si forte liberat) resupinatos. Insuper ob hanc amicitiam, obq; commoditates quibus afficiunt, etiã mercedē capere: id uero nõ mediocre uideri. Istis em̃ haud dubie citra sementē, ac culturã, quod aiūt, cuncta prouenire. Hęc

igitur

igitur atque id genus alia quam audires, animaduerti quemadmodum ad ea inhiaueris, quibus quae ad escam os apertum porrexeris, proinde ne quid mihi certe in posterum possis imputare, neque exoptulare queas: quod quam te conspiceremus tantum unam cum esca deglutientem hamum, non reuocauerimus, neque priusquam in guttur demergeret, reuulserim, neque praemonuerimus. Verum postea quibus cessassemus, donec eo iam adacto atque infixio trahi iam, ac ui duci conspiceremus, tum quam nihil opis afferri possit, frustra adesse nos atque illachrymari. Haec in quibus, nequando possis dicere: quae si dicantur, merito profecto dicantur, neque a nobis refelli possent, quo minus peccasse uideremur, ut qui prius ista non indicassemus, audi nunc ordine omnia. Ac rete quidem ipsum cuiusmodi sit, quibus nullum habeat exitum: non intus medijs in sinibus inuolutus, sed foris tutum atque pro oculum ante contemplator, unci aeris aculeum, reflexam hami aciem, ac tridentis cuspidem manu tentas, malaque ad motas experiens. Quod nisi uehementer acuta, nisi sic illigantia, ut effugiendi nulla sit facultas, nisi dira uulnera factura uideantur, acriter trahentia, & inexplicabiliter retinentia: nos quidem inter formidolosos, atque ob id etiam pauperes, famelicosque ascribito, ipse uero sumpta fiducia, uenatum istum, si uideat, aggreditor. Lari in morem totam escam hiatu deglutiens. Atque in uniuersum quidem forsitan tua causa omnis hic sermo dicetur. Quamquam non solum de uobis philosophis, aut his quicumque uitae institutum sibi delegerunt cum uirtutis studio coniunctius, uerum etiam de grammaticis, rhetoricis, musicis, breuiter de omnibus, qui in doctrinae professione uersari, quaestumque facere proposuerunt. Caeterum quam omnia sint inter istos communia, eademque prorsus accidant omnibus, palam est philosophorum conditionem non esse a reliquis eximiam. Immo hoc illis turpius ista contingere, quam sint cum alijs communia, si non qui conducunt, non alijs praemijs eos quam reliquos dignos iudicent, nihilque magis quam caeteros in honore habeant. Sed quicumque erit, quod narrationis series aperiet, eius culpam potissimum in ipsos conferre par est, qui eiusmodi faciunt: deinde in eos, qui talia sustinent. Ego uero culpari non debeo, nisi forte ueritas & libertas in comem orando reprehensionem mereat. Ac reliquum quidem hominum uulgus, puta palaestricos quospiam, aut adultores impitios, sordidumque animo ac suo pro ingenio humiles & abiectos homines, ne operae praemium quidem fuerit ab eiusmodi conuictu dehortari, quippe nequaquam obtenturos, neque rursus aequum sit illis uitio uertere, quod non relinquunt suos conductores, etiam plurimis ab illis contumeliosis affecti. Sunt enim ad eam uitae ratio non accommodati, factique, neque ea uidelicet indigni. Praeterea ne habeant quidem aliud quippiam, ad quod sese conuertant, & in quo sese exercent, adeo ut si quis eam uitam illis adimat, ignaui illico, consilijque inopes, desidiosi atque inutiles reddantur. Quamobrem nec ipsi rem aliquam indignam

DES. ERAS.
 quam potest nec
 nullam inueneri
 parati. confutunt se
 prope quicquid a
 uoluntatem loqui
 in potest eos in d
 recte factus
 uent. eas causas
 itauro. Si quid
 sp. ille ritibus, qu
 agitur pleniq; pe
 atque eam umb
 pnat. quod ulter
 uer uant se qui
 debiliu. nom
 Theognis, atq;
 Nam quere
 si quae alia tern
 uent. Equidem l
 um aliquod uere
 r. complectenda
 cupiunt. conuict
 ius ille dixit or
 eam recte sibi c
 hem uita illius
 cupiendi neces
 uam quicquid
 uisus omne int
 us autem futur
 quae pauperat
 uer uerum qua
 libus Theogn
 opalis percipio
 uer egas. quare
 ueretur amigill
 e ipse sibi felle
 uaruros sim
 uisq; indult
 uer. sicut senio
 uerum atq; co

indignam patiantur, nec illi cōtumeliose facere uideant: si (quod aiunt) in matellam imminxerint. Etenim ad eas ipsas cōtumelias iā inde initio pręparati, conferunt sese in familiam, atq; hęc sola illis ars suppetit ferre & perpeti quicquid acciderit. Cęterum eruditorum nomine, de quibus institueram loqui, merito indignandū, enitendumq; ut q̄p̄ maxime fieri potest, eos inde reuocatos, in libertatem uindicemus. Videor autem recte facturus, si quibus de causis se quidam ad hoc uitę genus conferunt, eas causas excussero: parumq; idoneas, atq; efficaces esse demonstrauero. Si quidē eo pacto omnis illis pręripietur excusatio: summusq; ille titulus, quo suam spontaneam seruitutem solent obtexere. Iam igitur pleriq; paupertatem & rerum necessariarū inopiā proponunt: atq; eam umbram satis idoneam existimant: qua suum factum prętexāt, quod ultro ad eam uitā accesserint. Ac sibi sufficere credunt: quum aiunt se quiddam ignoscendum facere: qui id quod est in uita molestissimū, nempe paupertatē, studeāt effugere. Postea in promptu Theognis, atq; illud plurimum in ore,

Nam quemcunq; uirum paupertas enecat.

Et si quę alia terricula abiectissimi quicq; poetę de paupertate prodiderunt. Equidem si uiderem ex huiusmodi conuictu paupertatis effugium aliquod uere cōtingere, non admodū anxie cum eis de uehementer amplectenda libertate disceptarem. At posteaq; eiusmodi quędā accipiunt: cuiusmodi sunt ægrotantium alimenta (quę admodum egregius ille dixit orator) qui queant effugere quo minus in hoc ipsum parum recte sibi consuluisse uideantur: nimirum semper illis manēte eodem uitę illius argumento. Semper enim manet paupertas, semper accipiēdi necessitas, nihil quod seponat, nihil superest quod referuet. Verum quicquid datum fuerit, ut detur, ut uniuersum etiam capiatur, prorsus omne infumitur, ita tamen, ut ne id quidē in usus sufficiat. Rectius autem futurum fuerat: si nequaq; causas eiusmodi cōminiscerentur quę paupertatem seruant, aluntq; atq; eatenus duntaxat opitulantur. uerum quę illā tandem aliquando tollant. Ac forsitan tibi hoc uolebas Theogni quum diceres eam in altum mare ac pręruptis de scopulis pręcipitem dari oportere. Quod si quis semper pauper, semper egens, quum semper mercede conductus mereat, hoc ipso sese arbitretur aufugisse paupertatem: non uideo qui fieri possit, quo minus hic ipse sese fallere uideatur. Rursum alij negant sese paupertatem formidaturos: si modo reliquorum hominū in morem possint suo labore, suaq; industria sibi uictū suppeditare. At nūc sibi fractas esse corporis uires, seu senio, seu morbis: eōq; ad eam uitam mercenariam facilem uidelicet atq; commodam cōfugere. Age igitur, inspiciamus num uera prædicent,

prædicent: & num ea quæ dantur ex facili illis suppetant, non multo neque adeo maiore labore constant, quam uulgo suis uictus. Nam id quidem etiam uotis expetendum, uti citra laborem, citra sudorem, nullo negotio paratum argentum accipias. Verum quam hæc absint à uero: istud profecto ut dignum est, ne dici quidem satis potest: tantum laborum, tantum sudorum in eiusmodi conuictibus exhauriendum, ut hic ne ualetudo quidem ad id par sit: quippe quum quotidie sexcenta non desint negotia, quæ corpus conficiant, atque extremam usque defectionem delassent. Verum hæc suo loco dicemus: quum etiam reliquas illorum incommoditates commemorabimus. In præsentia sat erat leuiter ostendere, qui se aiunt hac de causa in seruitutem addicere sese: ne istos quidem uera dicere. Superest iam ut eam causam referamus: quæ quidem ut est uerissima, ita ab illis minime profertur. Nempe ipsos uoluptatis gratia, & amplis illis spebus incitatos, ultro inuadere familias diuitum: auri argenti que uim & copiam admiratos, præterea quod felices sibi uideantur ob conuiuia, reliquasque eius uitæ delicias: sperantes futurum, uti mox, nemine uetante, affatim aurum bibant. Hæc nimirum sunt quæ illos adducunt: atque ex liberis seruos constituunt. Non rerum necessariarum usus, quem prætexebant: sed rerum non necessariarum cupiditas, atque ingentium illarum & ampliarum opum admiratio. Enim uero quemadmodum miseros istos, atque infelices amantes, callidi quidam & ueteratores amantij receptant & fastidienter ducunt, lactantque uidelicet quo iugiter amantes, ambiant ipsos atque inseruiant. Cæterum ex amoris fructu, ne summo quidem osculo imperitiunt. Intelligunt enim copia facta dissoluendum amorem. Id igitur ne fiat, præcauent: diligenterque sui copiam subtrahunt. Alioqui spe semper retinent amantem: metuentes, ne desperatio minuat cupiditatis ardorem: amantemque ab se alienet. Proinde semper arrident, pollicenturque, semper facturi sunt: semperque gratificaturi: semperque ingentium sumptuum rationem habituri: donec imprudentes ambo senuerint, atque utriusque iam præterierit ætas: huic ad amandum, illi ad dandum. Atque ita omni uita nihil illis peractum est ultra spem meram. Atqui uoluptatis cupiditate nihil non ferre: id quidem forsitan non usque adeo uitio uertendum: quin magis uenia danda: si quis uoluptate capiat, & hanc unde quaque consectetur, quo possit ea potiri: quamquam turpe forsan ac seruile: si quis ea gratia semet in ius tradat alienum: propterea quod uoluptas, quæ ex libertate percipitur, multo suauior est, quam ea quæ libertatis iactura sectatur. Attamen hoc quoque aliquo pacto ignoscendum illis sit: si modo consequantur. Verum enim uero ob solam uoluptatis spem, multas perferre molestias, equidem & deridiculum arbitror, & stultum: maxime

maxime quum uideant labores certos esse, manifestos, & inuitabiles: porrò illud quod speratur, quod quidē nihil aliud tandē est quā uoluptas, ne tam longo quidem tempore contigisse. Præterea autem, nec uerisimile uideri: ut contingat aliquando, si quis modo rem recta reputet uia. At Vlyssis quidem loci, dulci quadam gustata loto reliqua negligebant, ac præsentī uoluptate deliniti honesta contemnebant, ut non prorsus cum ratione pugnarit in illis honestatis obliuio: nimirum animo uoluptatis illius sensu occupato. Verum si quis famelicus alij cuiuspiam loto sese ingurgitanti, neque quicquid inde impertienti, assistat, idque solam ob spem, quod credat fore, ut & ipsi aliquando degustandam lotum porrigat: assistat, inquam, ad hunc modum, recti atque honesti oblitus, dii boni quam hoc ridiculum, planeque uerberibus quibusdam Homericis dignum. Ergo quæ istos ad diuitum conuictum adducunt, & quibus impulsī sese illis dedunt, ad quodcumque lubitum fuerit utendos, hæc sunt, aut his fermè simillima. Nisi si quis & illos commemorandos esse iudicat, quos hæc una res ad id commouet, quod gloriosum arbitrantur, cum illustribus atque opulentis uiris habere consuetudinem. Sunt enim qui hoc quoque præclarum ac magnificum supraque plebem esse existimēt. Nam ego quidem, quod ad me proprie attinet, recusarim uel cum Persarum rege conuiuere duntaxat, conuictorū uideri, si nullus ex eo conuictu fructus ad me redeat. Quum itaque causa eius uitæ suscipiendæ sic illis habeat, age iam consideremus apud nosmetipsos: primum cuiusmodi sint illis perferenda priusquam admittantur, priusquam obtineant. Deinde cuiusmodi in ipsa iam uita constituti patiantur. Postremo quæ tandem catastrophe, quis fabulæ exitus illis contingat. Neque enim illud dicere possunt: hæc tamen si molesta sint, tamen assuesci facile, neque ad id multo opus esse labore, sat esse si uelis modo: postea reliqua omnia factu fore facilia. Imò necesse est ut primum diu sursum ac deorsum cursites, mane excitatus assidue pro foribus obuerseris, ut perdures, quum protruderis, quum excluderis, quum improbus interdum atque importunus uideris, cum ianitori male Syrianti, ac nomenclatori Libyco subiiceris, quumque nominis tui memoriam mercede redimere cogaris. Quin etiam uestitus tibi est apparandus supra tuæ rei facultatē, pro dignitate eius cuius conuictum ambis, deligendus color, quo ille potissimum gaudeat, uti ne discrepes, neue oculos illius offendas. Postremo uti gnauiter affectere necesse est, uel antecedas potius, à famulis protrusus, ac ueluti pompam quandam expleas. At ille interim complures iam dies ne aspicit quidem te. Quod si quando res tibi felicissime uerterit, si te respexerit, si accersuerit, dixeritque quicquid illud fuerit, quod illi forte in buccam uenerit, tum denique, tum plurimus sudor, tum multa oculorum caligo,

tum intempestiua trepidatio, tum Sannæ eorum qui adsunt, hæsitanti-
 am tuam ac perplexitatem ridentium. Qua quidem nõ raro accidit: ut
 quum oportuerit respondere: quis fuerit rex Achiuorum: mille naues il-
 lis fuisse respondeas. Atq; id si qui sunt modesti pudorem uocant: im-
 modesti timiditatem nominant: improbi inscitiam. Ita fit, ut tu primã
 hanc diuitis comitatem, tibi periculosissimam expertus, ita discedas: ut
 tantã animi tui imbecillitatem ipse condemnes. Porrò ubi multas iam
 noctes insomnes duxeris: ubi plurimos dies cruentos egeris: haud qui-
 dem Helenæ gratia per Iouem: neq; ob Priameia Pergama: uerum
 spe quinç; obolorum: contigerit aut & deus quispiam tragicus qui ti-
 bi sit auxilio: iam illud restat, ut exploreris excutiarisq;: num literas no-
 ris. Atq; ea quidem disceptatio nõ iniucunda est ipsi diuiti: quippe qui
 laudatur interim, ac felix esse prædicatur. Cæterum tibi uidetur, de uita
 ipsa, deq; omni fortuna tum certamen esse paratum: propterea quod
 tibi uenit in mentem, idq; merito futurum, ut alius nemo sit admissur⁹,
 si prius ab hoc reiectus, ac repudiatus uideare. Interim in uarias curas
 distraharis oportet: partim dum inuides ijs qui pariter ex æquo tecum
 examinantur. Finge enim & alios esse, qui eiusdem fortunæ tibi sint cõ-
 petitores: te uero tibi uideri cuncta parum absolute respondisse, metu-
 entem interim simul & sperantem, ac misere de illius uultu pendentē:
 qui si quid parum probet eorum quæ dixeris, peristi. Sin arridens au-
 scultat, hilarescis & spe bona fultus consistis. Porrò consentaneum est:
 esse non paucos: qui tibi aduersentur, atq; alios in tuum locum uelint
 inducere. Horum unusquisq; danculum uelut ex insidijs in te iaculatur.
 Iam uero illud considera: quale sit uirum promissa barba, cana coma,
 examinari: nunquid bonæ rei didicerit: & alijs quidem didicisse uideri,
 alijs secus. Superior interim uita, & omnis antea cta ætas tua curiosius
 disquiritur. Quod si quis aut ciuis inuidia, aut uicinus leui quapiam de
 causa prouocatus te deferat, & adulterum dicat uel pæderasten: Is
 protinus, iuxta uetus illud prouerbium, ex Iouis tabulis testis. Por-
 rò si pariter omnes bene de te prædicent, suspecti, leues, ac largitio-
 ne redempti uidebuntur. Nam admodum omnia tibi constent oportet.
 Nihil prorsus sit, quod tibi queat obsistere. Alioqui nunq; obtinue-
 ris. Age sanè. Hoc quoq; contigit, ac bona quapiam fortuna cuncta tibi
 feliciter cesserunt, & probauit ipse doctrinam tuã, & amicorũ præcipui,
 quibusq; ille huiusmodi in rebus plurimam habet fidem, non dehor-
 tantur. Ad hæc uult etiam uxor. Non refragatur domus præfectus, ne-
 que item dispēsator. Nemo tuã insimulauit uitam, dextra oia & omni
 ex parte bene promittunt sacra. Vicisti igitur ô fortunate, & coronatus
 es Olympia. Quin Babylonem magis cepisti, aut Sardorum arcem
 occupa.

occupasti. Habebis copiae cornu & gallinaceum lacemulgebis, iam sane par est, ut aliquando praemia capias, maxima uidelicet, & quae laboribus tantis respondeant, ne corona tua frondea duraxat sit, simul ut merces haudquaquam contemnenda praestituatur, eaque commode ad usum citraque negotium persoluatur, utque reliquus item honos tibi praeter ministrorum uulgus suppeditetur. Caeterum a laboribus illis, a luto, a cursitationibus, a uigilijs, in ocium te recipias, uti id quod uulgo solent optare mortales, porrectis pedibus dormias, nihilque iam facias praeter ea sola, quorum gratia primum receptus es & in quae conductus. Ita enim consentaneum fuerat Timodes, neque ingens malum erat futurum, si quis subdita ceruice ferat iugum, leue nimirum & portatu facile quodque est omnium maximum, auro illitum. Atqui longe secus res habet, imo nihil horum reperietur. Siquidem in medijs ipsis id genus conuictibus, sexcentae res accidunt, uiro ingenuo ne utiquam tolerandae. Quae quum audieris, ipse tecum ordine reputato, num quisquam ea perpeti queat, cui quidem cum eruditione uel minimum commercij fuerit. Exordiar autem si uidetur a primo conuiuio, unde consentaneum est te consuetudinem illam auspicaturum. Primum igitur, adest tibi quispiam, qui te iubeat ad conuiuium accedere: famulus non incomis qui tibi prius placandus datus in manum, ne uidearis inciuilis, ut minimum quinque drachmis. At ille Accissans, seque quum maxime cupiat, cupere dissimulans, Apage inquit. Egone quicquam abs te? Addit & illa, absit, dii prohibeant. Tandem flectitur atque obtemperat, ac discedit, te late diducto ritu subsannans. Tu porro nitida sumpta ueste, mundissimaeque cultus, lotus accedis, sollicitus interim, ne prior alijs aduenias. Nam id inurbanum, quemadmodum postremum uenire, graue. Proinde media inter utrunque obseruata opportunitate ingrederis, teque sane quam honorifice excipiunt. Tum arrepta manu te quispiam iubet accumbere, paulo supra diuitem, inter duos ferme ueteres amicos. At tu perinde atque in Iouis aedes ueneris, nihil non admiraris, & ad omnia quae geruntur suspensus inhias: propterea quod noua tibi atque inuisa sint cuncta. Interim familia te spectat, omnesque qui praesentes sunt, quid agas obseruunt. Neque uero ea res curae non est ipsi diuiti, quippe qui famulis aliquot praemonitis negotium dederit, ut oculis obseruent, quemadmodum te geras in pueros aut in uxorem, num subinde, ex obliquo respectes. Ac reliqui quidem conuiuae, simulatque te uident propter imperitiam ad ea quae fiunt attonitum, ac stupefactum, derident danculum, coniectantes te nunquam antea apud alium quempiam coenasse, nouumque tibi esse ut mantile apponatur. Proinde, sicuti uerisimile est, praehesitantia sudes oportet, ac neque cum sitias, audeas potum poscere, ne uinosus uideare,

neque uarijs appositis opsonijs, & in ordinem quendam extructis, scire posses, cui prius aut posterius manum admoueas. Quare ad eum qui proximus accumbit respectes necesse est, atque eundem imitatus, conuiuij rationem & ordinem discas. Alioqui anceps sedes, & uarians, animoq; penitus perturbato, & ad omnia quae illic geruntur obstupescēs. Atque interim quidem, diuitis admiraris felicitatem, propter auri uim & eboris, tantasq; delicias. Interim tuam ipse deploras infelicitatē, qui quum nullius sis rei, tamen uiuere te credas. Nonnunquam & illud in mentem uenit, fore ut admirandam & expetendam quandam uiuas uitā, quippe qui sis omnibus delitijs illis fruiturus, cūctorumq; ex aequo futurus particeps. Arbitraris enim te semper bacchanalia festa celebraturum. Quin & adolescentuli formosi praeministrantes, ac silentio arridentes, suauius in posterum hoc uitae genus pollicētur, ut Homericum illud nunquam desinas in ore habere,

Haud uitio uerti debet si Troia pubes

Armaticq; simul Danaï, sub Marte laborum

Pondera tanta ferant:

ob tantam uidelicet felicitatem.

Accedunt ad hanc inuitatiunculā ad bibendum. Ac postulato perquam ingenti scypho quispiam, praebibit tibi, praepitorem, aut aliud quiddam deniq; te appellans. At tu recepto scypho quid uicissim oporteat respondere, propter eiusmodi morum imperitiā ignoras, iamq; rusticanus, & inelegans esse uideris. Caterum ea propinatio multorum ueterum amicorum inuidiam in te concitauit, è quibus nonnullos iam dudum tuus accubitus clanculum urebat, quod modo quum adueneris, ijs antepinare, qui multorum annorum seruitutem exhauferint. Protinus itaque talia quaedam de te inter illos dicta feruntur. Illud scilicet malis nostris deerat, ut etiam ijs qui nuper in familiam commigrarunt, posthabeamur. Et solis graeculis patet urbs Romana. Et quid habent, quam ob rem nobis debeant anteponi? Num mirificam quandam utilitatem adferre uidentur, quum uerbula quaedam misera dicunt? Rursum alius, hanc An non uidisti, quantum biberit, quemadmodum cibos appositos auide corripens deuorarit? Homo inelegans, ac fame enectus, qui ne per somnum quidem unquam fuerit albo pane saturatus, multo minus aue Numidica, aut Phasiano, è quibus nobis uix ossa reliqua fecit. Porro tertius, fatui, inquit, priusquam quinque abeant dies, uidebitis hunc nihilo plaris fieri quam nos. Nam nunc quidem, non secus atque calcei noui solent, in pretio est, & habetur charus: uerum ubi crebro iam fuerit calcatus, lutumq; deformatus, tum misere sub lecticam abijcietur cimicibus, quemadmodum nos, oppletus, Atque inter illos talia permulta de te iactantur.

Ex

Ex quibus aliquot iam tum etiam ad calumniandum insimuladumque te incitantur. Omne igitur illud conuiuium tui plenum, ac plerique de te sermones. Tu uero propter insolentiam atque insuetudinem plus quam sat est hauris uini tenuis & acris, eoque iam dudum aluo tibi cita discruciaris: uerum neque decorum tibi ante alios est conuiuio discedere, neque rursus manere tutum. At producta interim in longum potatione dum sermo alius ex alio nascitur, dum spectacula alia post alia proferuntur in conuiuium (nam uniuersum fortunæ suæ strepitum tibi cupit ostentare) non mediocriter discruciaris, cui non liceat, neque uidere quæ geruntur, neque auscultare, si quis uoce, citharaue canat egregie dilectus adolescentulus. At laudas tamē inuitus, cæterum animo illud optas, ut aut terræ motus repens ortus ea cuncta discutiatur, aut incendium aliquod renuncietur, quo simul conuiuium tandem aliquando dirimatur. Habes amice primum illud scilicet & suauissimum conuiuium, quod mihi quidem haudquaquam suauius sit cepis, candidoque sale, libere quum uelim ex his & quantum uelim edenti. Verum ut ne tibi comemorem ructus acidos, qui deinde sequuntur, ut ne nocturnos uomitus, mane uobis erit de mercede pacto transigendum, quantum, & qua anni parte te oporteat accipere. Ergo presentibus duobus aut tribus amicis, accersito te, & considerare iusso, sic loqui incipit. Facultates nostræ cuiusmodi sint, iam perspicere potuisti, quam nullus in his fastus, sed citra ostentationem, moderata ac popularia omnia, sed mediocria omnia ac plebeia. Sic autem animum inducas uelim, ut existimes omnia nobis fore communia. Nam ridiculum profecto, si quum charissimam possessionum mearum partem, puta meam ipsius uitam, aut per Iouem, liberorum etiam (si fors illi liberi fuerint erudiendi) tibi credam, non aliarum item rerum te mecum ex æquo dominum ac possessorem existimem. Cæterum quando certi quippiam est præfiniendum, equidem uideo uitæ tuæ frugalitatem, & animum paucis contentum. Neque non intelligo haud mercedis adductum spe te in nostram uenisse familiam: uerum aliarum gratia rerum: puta nostræ in te beniuolentiæ causa, tum honoris, qui tibi præter omnes contingeret. Attamen præfiniendum est aliquid. Quin ipse magis quod uidebitur statuito, habita ratione, uir amicissime, munerum etiam illorum quæ quotannis festis diebus à nobis accepturus uideris. Neque enim uel ista nobis fuerint neglectui futura, etiam si nunc hæc pacto ne non complectamur. Scis autem complures per annum eiusmodi munerum occasiones incidere. Horum igitur habita ratione, moderatius nimirum præmium nobis præscribas. Præterea decet etiam uos homines eruditos, pecuniam negligere. Hæc ille dicens, totumque te uaria spe labefactans, mitem sibi ac tractabilem reddidit. Tu porro qui dudum

9 3   talenta,

talenta, ac multa nummum milia somnias, solidos agros, & familias, fentis quidem tacitus apud te hominis sordes ac parsimoniam: nihilo minus blanditur tibi pollicitatio tamen: atque illud communia futura sunt omnia ratum & uerum fore arbitraris: ignarus eiusmodi dicta

Summis è labijs, non imo è corde profecta.

Tandem præ pudore ipse statuendi ius defers. Verum ille facturum se se negat. Caterum ex amicis presentibus quempiam in eo negotio ueluti medium intercedere iubet: qui salarii modum pronunciet eum: qui neque ipsum grauet, ut cui plurimas tum alias in res magis his necessarias sumptus sit faciendus: neque rursus ei qui laturus est, sit omnino indignus. Atque is seniculus quispiam, diuitis æqualis, unà cum illo à pueris, adulando educatus. Eho tu inquit, num inficias ire potes, quin unus sis qui in hac urbe uiuunt omnium fortunatissimus, cui primum contigerit, quod pluribus misere cupientibus, uix à fortuna dari possit, nempe ut in huius hominis consuetudinem admittaris, ut communes penates habeas, ut in familiam inter Romanos primariam recipiaris? Id nimirum tum Crceli talenta, tum Midæ diuitias superat, si modo modestus esse noris. Equidem non paucos noui magni nominis uiros, qui cupissent, etiam si quid ultra dandum fuisset, gloriæ dūtaxat causa, cum isto uiuere, & familiares apud hūc atque amici uideri. Quapropter haud inuenio, quibus modis tuam prædicem felicitatem, qui quidem ad hanc tam expetendam fortunam, etiam præmio addito admitteris. Proinde, mihi satis esse uideat, nisi planè es insolens, si tantum accipias, simulque pronunciat, sanè minimum quiddam, præfertim ad spes illas tuas: attamen boni consulas necesse est. Neque enim iam possis effugere, quum intra retia tenearis. Frenum igitur recipis, mussitans, ac dissimulans, ac initio quidem non magnopere illi reluctans, facileque sequeris, ut quod non admodum te torqueat, neque stringat, donec illi tandem paulatim assueueris. Tum uero ij qui foris sunt mortales, hoc ipso nomine tuam fortunam admirantur, quod te conspiciant intra cancellos uersantem, ac nullo prohibente introeuntem, profususque prædaris illis opibus delitiisque domesticum quendam ac familiarem esse factum. At ipse nondum uidere potes, quæ obrem illi te felicem existiment, nisi quod gaudes tamen teque ipse fallis, semper futura meliora fore existimans. Caterum contra atque speraris euenit, & quæ admodum adagio dicitur: iuxta Mandrabuli morem negotium procedit, in singulos (ut ita dixerim) dies, deterius ac retro relabens. Vnde paulatim uelut in luce dubia, tum demum dispiciens intelligere incipis, aureas illas spes, nihil aliud fuisse, quam ampullas quasdam inauratas, labores autem esse graues, feros, inuitabiles, ac perpetuos. Sed quinam isti sint, forsitan me rogabis. Neque enim uideoq

uideo inquires, quid in hac consuetudine sit adeo molestum, neq; intel-
 ligo ista quæ cōmemoras, grauiā atq; intoleranda. Audi igitur uir egre-
 gie, non molestiam modo negocij perpendens, uerum scēditatem, hu-
 militatem, prorsusq; seruitutē, uel præcipue interim considerans. Prin-
 cipio memineris ex eo tempore, te iam neque liberū, neq; ingenuū pos-
 se uideri. Noueris enim te hæc omnia genus, libertatem, progenitores,
 ante limen relinquere, quum in huiusmodi seruitutem temetipsum ad-
 dicens in ædes ingrederis. Siquidem libertas tibi comes ire recusat, ad-
 uitam tam indignam, tam humilem te conferenti. Seruus itaq; (tametsi
 nomine ipso grauiter offenderis) seruus inquam, uelis nolis, futurus es,
 neque unius seruus uerum complurium, operamq; seruilē præstare co-
 geris, obstipito capite, à diluculo in uesperam usq;, idq; mercede uili atq;
 indigna. Adde, quod ne placebis quidem admodum, neque domino
 satisfacies, neque ab illo magnifies, ut qui non à puero fueris ad serui-
 tium institutus, sed sero didiceris, atque ætate multum aliena cœperis
 ad id erudiri. Excruciat autem te pristinæ libertatis memoria, animo re-
 cursans, facitq; ut interdū resiliere conere, relucterisq;, atq; ob id ipsum
 fit, ut seruitus tibi molestior accidat. Nisi forte illud tibi ad libertatē suf-
 ficere putas, quod nō fueris Pyrrhīa aut Zopyrione patre prognatus
 aut quod non sic, uti Bithynicum aliquod mancipium, uociferante præ-
 cone diuendaris. Atqui tum uir egregie, quum instante nouilunio, Pyr-
 rhījs & Zopyrionibus immixtus, manum itidem, ut alijs seruuli protē-
 dis, capisq;, quodcunq; illud tandem est quod datur, hæc uidelicet est
 auctio. Nam præcone nihil opus erat homini qui ipse sui fuerit præ-
 co, quiq; ipse ultro sibi multo tempore dominum ambierit. Age iam ó
 scelestē (cur enim nō dicam præsertim in eum qui se philosophum esse
 dicat?) si quis te pirata inter nauigandum captum, aut si quis prædo in
 seruitutem tradidisset, te ipsum deplorares, tanq; indignam fortunæ in-
 iuriam patientem. Aut si quis manu iniecta, te duceret in seruitutem af-
 ferens, leges in clamares, omnia faceres, acerbè ferres, & ó terra, ó dij, ma-
 gno clamore uociferareris. Nunc uero, quum ipse te, ob paucos obo-
 los, id ætatis in qua etiam si seruus natus esses, tamen tempestiuum fuisset
 iam ad libertatem aspirare, cum ipsa uirtute ac sapientia ultro addu-
 ctū uendideris, nihil illa reueritus, quæ permulta ab egregio Platone,
 Chrysippo, Aristotele differuntur, quum libertatem laudant, seruitutē
 damnant. An non te pudet, quum inter homines assentatores, & em-
 pitios, ac scurras uersans ex æquo cum illis æstimaris, quum in tanta
 Romanorū turba, solus peregrino in pallio uersaris, quumq; Roma-
 nam linguam perperam ac barbare sonas: præterea, quum agitas cōui-
 uia tumultuosa, magna hominū turba conferta, quorum pleriq; colle-

Et itij, quidam sunt & improbi? Atq; inter hos laudas odiose, bibisque præter modum: deinde mane ad tintinabulum expergefactus, discussa ab oculis dulcissima somni parte, unà sursum ac deorsum circumcurfas, hesterno luto etiamdum tibijs adhærente? Vsq; adeo ne te lupini, aut holerum agrestium tenuit penuria? Vsq; adeo tibi defuerunt fontes frigida manantes aqua, ut per desperationem ad ista deuenires? Haud puto. Quin potius palàm est, te, non frigidæ aquæ, neque lupini, sed bellariorum, atque opsoniorum, uiniq; odorati cupiditate captum eò uenisse. Quæ dum lupi piscis in morem auidius appetis, tuo merito euenit, ut hamus tibi fauces transfixerit. Itaq; præsto sunt huius intemperantiæ, gulæq; autoramenta. Ac perinde atq; simia à trunco reuinctus collo, reliquis quidem omnibus risui es, at ipse tibi delitijs affluere uideris, cui contigerit, affatim expleri caricis. Cæterum libertas, ingenuitas, una cum ipsis gentilibus, ac tribulibus, hæc nimirum euanida cuncta, atque istarum rerum ne memoria quidem ulla, quanq; hoc quoq; ferendum, si uita ista cum hac turpitudine dūtaxat esset coniuncta, quod è libero seruum uideri facit, non labores etiam accederent, cum illa seruorū colluuiæ cōmunes. Sed uide, num quæ tibi imperantur, leuiora sint his, quæ Dromoni aut Tibio mandantur. Nam doctrinæ quidem, cuius rei cupiditate simularat te in familiam suam accersisse sese, perquam exigua illi cura est. Quid enim (ut dici solet) cōmercijs asino cum lyra? An nō uides uidelicet, q̄ misere macerentur immodico desiderio, uel Homericæ sapiētiae, uel Demosthenicæ grauitatis ac uehementiæ, uel Platonice sublimitatis? Quorum me hercle ex animis si quis aurum, argentum, atq; harum rerum curas tollat, nihil fuerit reliquum, præter fastū, molli ciem, lasciuiam, luxum, ferocitatem, imperitiam. Atq; ad ista nihil prosum opus te. Verum quoniam tibi barba ingens propendet à mento, quoniamq; uultu ipso graue quiddam & uenerandum præ te fers, tum quia pallio græcanico decenter amictus es, noruntq; iam omnes te græmaticum esse, seu rhetorem, seu philosophum, pulchrum ille sibi putat, ut & eiusmodi quispiam, anteambulonū suorum pompæ permixtus esse uideatur. Futurum enim hac re ut græcanicarum disciplinarum studiosus, reliquæq; omnis doctrinæ neq; negligens, neq; rudis esse putetur. Vnde fit ut in periculum uir egregie uenias, ne non tam admirandas illas artes, quin magis ob barbam palliūq; conductus esse uideare: proinde ut perpetuus apud illum conspiciaris oportet, neque absis unq; uerum ut diluculo relictis stratis, in famulatio temet exhibeas conspiciendum, neq; locum in acie deferas. Porrò ille iniecta nonnūq; tibi manu, quicquid forte in mentem inciderit, de hoc tecū nugatur, ob uis ostentans, quam ne per uiam quidem ingrediens, incurius sit literarum,

rum, quin ut illud ipsum etiam otium, quod inter inambulandum datur, in re quapiam honesta collocet. At tu miser interim, nunc cursim, nunc gradatim, nunc scansim plerumque, nunc descensim (Nam scis huiusmodi esse urbem) obambulans, tum sudas, tum spiritum anhelus trahis. Deinde illo intus cum amico quopiam, ad quem accessit, confabulante, quum tibi interim locus desit, ubi uel assidere queas, librum uidelicet stans in manum sumis, quocumque fallas tedium, legis. Post ubi ieiunium te sitientemque nox occuparit, incommode lotus, intempestiue, puta nocte ferme concubia, ad cenam accedis, haud perinde deinceps in precio habitus, neque conspiciendus his qui adsunt. Verum si quis aduenierit recentior, tu post tergum reijceris. Itaque in angulum aliquem abiectissimum retrusus, accumbis, testis duntaxat ac spectator eorum quae apponuntur, canum ritu ossa circumrodens, si fors ad te perueniat, uel aridum maluae folium, quo reliqua inuoluunt, si fastidiatur ab ijs qui supra te accumbunt, praefame libenter arrepturus. Audi iam & aliud contumeliae genus. Quid quod ne ouum quidem soli tibi apponitur. Neque enim conuenit, ut tu semper eadem requiras, quae hospitibus atque ignotis ministrantur, quando quidem haec tua sit incitiam atque inurbanitas. Neque auis eiusmodi tibi apponitur, qualis alijs. Verum diuiti illi pinguis & succulenta, tibi pullus dimidiatus, aut palumbus aliquis aridus atque insipidus, non auis uidelicet, sed manifesta contumelia ludibriumque. Neque uero raro fit, ut si quando desit alibi, minister repente te inspectam te submouens ea, quae tibi erant apposita alijs apponit, illud tibi ad aurem immurmurans, tu profecto noster es. Quod si quando interim dissecetur, uel porca foeta, uel ceruus, aut structorem tibi modis omnibus propitium habeas oportet, aut certe Promethei partem feres: nempe ossa adipe circumtectam. Nam quod ei qui supra te accumbit patina sinitur ad stare, quoad satiatus repudiet, te contra tam celeriter praetercurrat, quis tandem isthuc ferat, qui modo sit ingenuus, cuiusque tantum insitibilis, quantum uel ceruis adest? Atque illud equidem nondum dixi, quod reliquis suauissimum ac uetustissimum uinum bibentibus, tu solus malum quoddam & pingue bibis. Proinde illud semper curas, ut auro, argentoque bibas, ne colore prodente, palam fiat, te usque adeo contemptum, neglectumque esse conuiuiam, quanquam bene tecum ageretur, si uel illud ipsum ad satietatem usque bibere liceret. At nunc ubi crebrius poposceris, minister audisse dissimulat. Adde iam multas interim & alias esse res, quae te discrucient, imò nihil esse ferme, quod non sit acerbum, maxime quum tibi cinædus aliquis antefertur, quin plures te fit is, qui saltandi docet artem, qui iocos Ionicos contexit Alexanderinus

xandrinus quispiam homunculus. Nam qui tibi speres tu ut in accubitu æqueris ijs, qui uoluptates & amatoria subministrant? qui literulas in pectore gestant? Proinde in obscuro quopiam conuiuij latibulo tectus, præq; pudore abstrusus, suspiras, uti cōiectandum est, tēq; ipsum deploras, ac fortunam incusas tuam, quæ tibi ne pauxillulum quidem lepōris ac uenustatis asperferit. Ac prorsus ita uideris affectus, ut optes poëta fieri, ut amatorias conscribas contiones, aut si id non contingit, uel eam assequi facultatem, ut possis ab alijs conditas digne canere. Vides enim quibus in rebus sitū est, ut quis efferat, plurimiq; fiat. Quin & illud ferre queas, ut magi quoq; aut arioli personam (si necesse sit) induas, ex horum genere qui amplas hereditates, qui imperia, qui cumulatatas opes pollicentur. Quando quidem hos quoq; uides non mediocriter à diuitibus amari, plurimiq; fieri. Eoque uel unumquodlibet horum fieri percupias, uti ne prorsus reijculus, atque inutilis appareas. At qui ne ad ista quidem docilis es infelix: proinde submittas te oportet, mustitesq; ac tacitus feras, dām apud te plorans, ac neglectui habitus. Etenim si te famulus aliquis susurro deferat, qui solus omnium nō laudaris puerum heræ saltantem, aut cithara canētem, ista scilicet ex re nō leue discrimen impendet. Quapropter terrestris in morem ranæ, sitiēs uocifereris necesse est, id operam dans, ut in laudantium numero insignis ac præcipuus appareas. Quin sapiçule, silentibus reliquis, tibi ficta quædam laus proferēda: quæq; multam sapiat assentationem. Iam uero magnopere ridiculum est, cum esurias interim sitiasq;, unguentis collini, ac uertice gestare coronam. Siquidem id temporis non dissimilis uidere sepulchrali columnæ, uetusti cuiuspiam cadaueris, quæ gestare solet ea, quæ manibus inferuntur. Nam huic infuso unguento, impositaq; corona, ipsi & bibunt, & edunt apparatus epulas. Porrò si etiam zelotypus quispiam fuerit, sintq; illi uel pueri formosi, uel uxor puella: neq; tu prorsus à Venere Gratijsq; fueris alienus, profecto non satis tuta res, neq; periculum negligendum: propterea quod regis plures sūt oculi: qui quidem non uera solum uident: sed semper ueris aliquid addunt ad cumulum, ne cōnuere uideantur. Quas ob res, uultu demisso tibi est accumbendum: quemadmodum in Persicis conuiujs fieri mos est, uerito, ne quis eunuchus sentiat te in concubinam aliquam cōñcientem oculos: moxq; alter eunuchus, cui iam dudū arcus in manu tensus est, quia uideris quæ uidere nephas: inter bibendum, malam iaculo transfigat. Iam peracto conuiuio, ubi paululum dormieris: ad galli cantum expergefactus: O me miserum inquis, ô infortunatum, cuiusmodi quondam conuictus: quos amicos reliqui: tum uitam tranquillam

tranquillam & ocij plenam, somnum quem meapte cupiditate metiri soleo, deambulationes liberas, atque ex his in quale barathrum memet præcipitem dedi? Et deum immortalem, cuius tandem rei gratia? Aut quod nam istud magnificum præmium? At ne fieri quidem potuit, ut mihi unquam aliâs plures commoditates suppeterent quantum suppeterant. Tum autem accedebat libertas, atque omnia pro meopte arbitrio faciendi facultas. Nunc porrò iuxta id quod prouerbio iactatum est: Leo chordula uinctus sursum ac deorsum circumferor. Quodque omnium est miserrimum, maximèque deplorandum, neque efficere possum ut placeam, neque gratiam emereri queo: propterea quod harum rerum sum imperitus ac rudis, maxime compositus collatusque cum his qui hæc uelut artem profitentur. Proinde iniucundus sum, ac neutiquam aptus conuiujs, quippe qui ne risum quidem concitare norim. Quin etiam sentio me non raro molestum esse & importunum, quum adsum, maxime, quum ipse seipso festiuior esse conatur. Nam illi tetricus uideor. In summa nullam inuenio uiam, qua me illi accommodem. Etenim si meam ipsius autoritatem ac seueritatē tueri pergo, iniucundus uideor, ac propemodum horrendus ac refugiendus. Contra si risero, uultumque quam possum maxime ad hilaritatem composuero, fastidit ilico ille, & auerfatur. Ac prorsus tale quiddam mihi uidetur, quale sit, si quis in persona tragica comædiam agere tentet. Postremo quam tandem aliam uitam mihi uiuam demens, posteaquam hanc præsentem alteri uixerim? Dum hæc tecum loqueris, iam sonuit tintinabulum, iamque ad eadem tibi redeundum est, obambulandum, standum, sed ceromate inunctis ante femoribus poplitibusque, si modo uelis par esse certamini, præmiòque tollendo idoneus. Deinde conuiuium idem & eadem apparatus hora. Iamque adeo diuersa uiuendi ratio superiorisque contraria, tum insomnia, sudor, defatigatio, paulatim quasi suffossis cuniculis inducunt uel tabem, uel pulmonis exulcerationem, uel intestini tormina, uel egregiam illam podagram. Reluctaris tamen sedulo, ac frequenter quum ualetudo poscat uti lecto decumbas, ne hoc quidem licet, eo quod assimilari morbus quo munia officiaque iusta defugas existimatur. Hinc præter omneis perpetuo palles, semperque iamiam morituro uidere similis. Et hæcenus quidem de his quæ domi ferenda sunt. Quod si quando fuerit peregrinandum (ut ne interim referam alia incòmoda) sæpe fit, ut pluuio cælo, ubi postremus ueneris (Nā is locus tibi forte còtigit) uehiculū opperiaris, donec nullo iam reliquo loco ubi diuerferis, proxime coquum aut heræ còptore te reclināt, ne stipulis quidem affatim substratis. Neque uero tibi referre grauabor, quod mihi Thesmo-

polis

polis iste Stoic⁹ narravit sibi accidisse, rem pfecto nimisq̄ ridiculā, quā tamē eadē possit & alij cuius accidere. Conuiuebat enim cū opulenta quadā ac delicata muliere ex illustribus istis & urbanis. Eā, quū aliquādo peregre proficisceretur (nam id primū aiebat sibi maximopere ridiculum accidisse) in curru sibi uiro nimirum philosopho adiunxisse cinædum quempiam picatis cruribus, derasa barba. Quem illa honoris (ut conijcio) gratia secum ducebat. Quin nomen quoq; cinædi commemorabat. Aiebat enim Chelidonium uocari. Iam primum illud cuiusmodi fuerit uide: iuxta uirum seuerum tetricūq; tum senem canōque mento (Scis autem quā profundam ac uenerabilem barbam habuerit Thesmopolis) assidere nihili hominem & effœminatum, picturatis oculis, lubrico uultu, fracta ceruice, non Chelidonem per Iouem, id est hirundinē, sed uulturem magis, reuulsis barbæ plumis. Quod ni magnopere illum fuisset deprecatus, ne faceret, futurum fuisse, ut flammæ etiam in capite gestans assideret. Præterea autem perpetuo hoc itinere molestias innumerabiles pertulisse sese, illo cantillante garrientēq; demum (nisi idem hominem coërcuisset) in rheda etiam saltante. Addebat secundo loco tale quiddam sibi fuisse mādatum. Accersito illi mulier Thesmopoli inquit, ita tibi dij bene faciāt: magnum quoddā officium abs te requiram, quod caue recuses, neq; expectes ut quicq; te sim rogatura studiosius. Atq; hoc (ut est credibile) omnia se facturū pollicito, hoc inquit, te rogo quandoquidem uideo te uirum probum, diligentem & amantem caniculam quam nosti Myrrhinam, in uehiculum recipe, eamq; mihi serua: curans ne quid illi desit. Nam misera grauida est, atq; adeo propemodum iam propinqua partui. At isti scelesti & immorigeri ministri, non dicam huius, sed ne mei quidem ipsius magnopere rationem habent in peregrinationibus. Quare ne te putes mihi mediocre beneficium facturum, si charissimam mihi iucundissimamq; caniculam seruaris. Recepit Thesmopolis quum illa tātopere rogaret ac propemodum etiam fleret. Porro spectaculum erat supra modum ridiculum. Canicula è pallio prominens prospectansq; paulo infra barbam ac subinde immeiens (Tamet si hæc quidem Thesmopolis reticuit) ac gracili uoce latrans (huiusmodi enim catellæ iam in delictis sunt) neq; non philosophi mentum oblingens, maxime si quid priodiani iuris inhareret. Porro Cinædus assessor ille, quū non infulse super conuiuium dicteria quædam iecisset in eos qui aderant, ac denique & ad Thesmopolim usq; dicacitas peruenisset: de Thesmopoli de, inquit, unum hoc possum dicere, eum è Stoico Cynicum iam nobis esse factum. Equidem audiui caniculam etiam peperisse in Thesmopolidis

smopolidis

smopolidis pallio. Huiusmodi delitijs illudunt, uel (ut uerius dicam) huiusmodi contumelijs ac ludibrijs tractant eos, qui cum ipsis uiuunt, paulatim eos cicures ac mansuetos ad ferendas cōtumelias reddentes. Præterea autem & Carcharorum Oratorem noui, qui iustus super cœnam declamabat, neutiq̃ inerudite per Iouem, imò grauius & abfolutissime, ac laudabatur interim ab illis bibentibus, quum nō ad aquæ modum, sed ad uini amphoram oraret. Atq; eam molestiam, ob ducētas drachmas perpeti ferebatur. Verum hæc quidem fortassis utcunq; toleranda. Porro si diues ipse, aut poëticus fuerit, aut historicus, qui sua ipsius scripta in conuiuio recitare gaudeat: tum uero maxime futurum est, ut discrucieris ac dirumparis. Nempe quum admirari, quum assentari, quum nouos quosdam laudandi modos cominisci necesse habes. Sunt autem qui & formæ nomine studeant admirādi uideri. Eos nūc Adonidas, nunc Hyacinthos appelles necesse est, etiam si illis naris nō, nūc cubitali hiet specu. Quod ni laudaris, protinus in lapidicinas Dionysiacas asportaberis, tãc̃ qui illi tum inuideas, tum insidieris, maleq; uelis. Ad hæc & sapientes & rhetores sint necesse est. Quod si etiam rustice quippiam dixerint, tum uero iuxta illud, quod dici solitum est: Atticæ atq; Hymetti plenam orationem uideri uolunt, atq; in legem abire, ut deinceps ita loquantur homines. Quanc̃ quæ uiri faciūt, ferri forsitan queant. At uero mulieres (nam mulieribus etiam illud studio est, ut doctos aliquot in suo cōuictu conductitios habeant, quiq; sese mercede affectentur:) Quandoquidē hoc quoq; ad reliquum cultū, elegantiamq; pertinere putant, si dicātur eruditæ, si philosophi, si carmina cōponere Sapphicis haud multo inferiora, ob hæc sanè hæc quoq; conductitios Rhetores, Grāmaticos, Philosophos circūferunt. Hos autē audire solent (id quod ipsum est ridiculum) tum tēporis, quū uel comuntur, aut capillos in orbem religant, uel in conuiuio. Nam aliās nō suppetit illis ociū. Porro sæpenumero fit, ut interim dum Philosophus quippiam differit, interueniēs ancilla, literulas ab adultero porrigat. Ac prædari illi de pudicitia sermones intermittuntur, opperientes donec illa rescripserit adultero, atq; ita redeat ad auditionem. Porro siquādo post multum temporis instantibus saturnalibus, aut panathenæis, misera quæpiam umbella tibi mittatur, aut tunicula semiputris ac detrita, tum deniq; plurima missitentur oportet. Atq; aliquis qui statim subauscultarit, herū id facere destinātem, præcurrit, ac primus rei index, abiensq; non exiguum precium aufert qui renunciarit. At mane plus tredecim te adeunt idem apportantes nuncijs: quorum quisq; cōmemorat quàm multa dixerit, quemadmodum submonuerit, quemadmodum adhortans commodiora subiecerit. Omnes itaque donati præmio discedūt,

at non

at nō sine murmure tamen, qui nō plura dederis. Porrò salariū ipsum sex fermè obolorum. Idēq; si tu postules, grauis atq; importunus haberiſ. Proinde quo illud aliquando auferas: primū ipsi hero aduleris, supplexq; fias necesse est: deinde captandus & dispensatoris fauor. Nam hoc quoq; quoddam est seruitutis genus. Neque uero negligendus is, quem in consiliū adhibet, neque item amicus. Deinde quod acceperis, iam dudum debebatur uel uestiario, uel medico, uel cerdoni cui piā. Vnde fit ut sera atque intempestiua, eōque inutilia prēmia tibi accedant. Cæterum inuidia ingens. Iamq; etiam calumniæ quædam paulatim struuntur in te, apud hominem qui iam non inuitis auribus accipiat, siquid aduersum te dicatur: Quippe qui perspiciat te laboribus assiduis iam detritum, & ad obeunda munia famulatus claudicantem, atque obaudientē, ac podagra subinde grauari. Proinde poste aquam id quod erat in te florentissimū decerpſit, cuiq; partem maxime frugiferam ac præcipuum corporis uigorem detriuit, iamque te lacrum panniculum reddiderit, tū modis omnibus circumspicit in quod sterquilinum te portatum abiiciat, atque alium perferēdis laboribus idoneum, in tuum substituatur locum. Ibi insimulatus, uel quod pusionem illius tentaris, uel quod homo senex uxoris ancillam uirginem uitiaris, uel alio quouis imposito crimine, noctu obuolutus ac præceps datus extruderis, discedisq; desertus ab omnibus, atque omnium inops rerum optimam podagram unā cum senecta comitem ducens. Quum interim quæ quondam sciueris, tanto temporis spacio dedideris, tum uentrem culeo reddideris ampliōrē, tibiq; paraueris inexplebile quoddam & implacabile malum. Etenim gula ea quibus assueuit, flagitat. Quæ cū negantur, indignatur. Adde quod præterea nemo te posthac recepturus est in familiam, utpote cuius iam præterierit ætas, quiq; similis euaseris equis senio affectis, quorum ne pellis quidem perinde ut aliorum animantium est usui. Quin ex hoc ipso quod eiectus es, calumnia quàm potest proxime ad ueri similitudinem conficta, facit ut aut adulter, aut ueneficus, aut aliud quippe tale uidearis. Nam accusatori uel tacenti fides habetur. Tu uero Græculus, moribus leuibus, & ad omne facinus facilis. Siquidem huiusmodi nos omnes esse ducūt, idēq; iure optimo, uideor enim mihi causam aduertisse, quamobrem eiusmodi de nobis obtineant opinionem. Nam pleriq; qui in familias accedunt: propterea quod alioqui nihil bonæ rei didicerunt, diuinationem ac maleficia profitentur, conciliationem amorum, abductiones in hostes, atque id quum faciunt, doctos sese affirmant, palliis amicti, barbiscq; neutiquā contemnendis onusti. His rebus fit, ut non iniuria eādem de reliquis omnibus habeant opinionem, quando eos quos præcipuos

eipuos esse iudicant, uideant tales. Maxime uero, posteaquam animad-
 uerterint, quàm sint in conuiujs, reliquoq; conuictu adulantes, quàm
 ad lucrum humiles ac seruales: deinde eiectos eosdem iam oderunt, ne-
 que id iniuria, ac modis omnibus adnituntur, ut eos funditus perdant,
 si quo modo possint. Verentur enim, ne cuncta illa uitæ suæ mysteria
 in uulgus efferant, quippe qui nihil non exacte norint, quiq; illos nu-
 dos conspexerint. Ea res igitur illos male angit. Omnes enim similes
 sunt pulcherrimis istis libris: quorum aurei quidem umbilici, purpurea
 foris pellis: cæterum intus aut Thyestes est liberos in conuiuio come-
 dens, aut Oedipus matris maritus, aut Tereus cum duabus pariter so-
 roribus rem habens. Eiusmodi sunt & illi, splendidi, conspicuiq;. Porrò
 intus sub purpura uarias occultant Tragœdias. Quorum unumquëq;
 si euolueris, explicuerisq;, fabulam non mediocriter longam reperies,
 Euripidis cuiuspiam, aut Sophoclis. Contra foris nil nisi purpura splē-
 dida, aureiq; umbilici. Harum itaque rerum sibi conscij oderunt illos,
 atque insidias parant, si quis penitus ab illis defecerit, qui eos probe co-
 gnitos depingat, qualesq; sint euulget. Iam uero libet mihi Cebetis il-
 lius exemplo & imaginem quãdam huius uitæ tibi depingere, ut eam
 contemplatus scire queas, num ex usu tuo sit eam adire. Equidem ma-
 gnopere cupiam uel Apellem quẽpiam, uel Parrhasium, uel Aëtione, uel
 Euphranorem ad hanc depingendam tabulam adhibere. Verum
 quoniam fieri potis non est, ut aliquem artificem tam egregium atque
 absolutum nanciscamur, in præsentia tenuem quandam pro mea uirili
 imaginem adumbrabo. Ergo pingatur uestibulū sublime atque inau-
 ratum, neque id humi situm in solo, uerum procul à terra in ædito col-
 lis fastigio. Præterea inaccessum fermè & abruptum, lubricoq; aditu,
 ita ut plerūq; qui se iam ad summum usq; uerticem penetrasse spera-
 rant, lapsa pede præcipitati ceruicem frangant. Intus autem Opulētia
 sedeat, tota (sicuti uidetur) aurea, maiorem in modū formosa, atq; ama-
 bilis. Porrò amator ubi uix tandem conscendit, iamq; ad fores accesserit,
 obstupescat, oculis in aurum defixis, deinde Spes, quæ & ipsa specio-
 so uultu est, ac uersicoloribus amicta, manu prehensa introducat, mire
 iam ipso ingressu attonitum. Atque ab eo quidem tempore Spes usq;
 illum antecedit, ducatq;, tum aliæ mulieres illum excipientes, puta Fal-
 lacia, Seruitusq;, tradant Labori. At is miserum penitus defatigatum
 tandem Senectæ tradat iam morbidū, coloréq; cōmutato. Postremo
 Contumelia, arreptum illum ad desperationem pertrahat. Ex hoc qui-
 dem tempore Spes auolans euanescat. Tum ille non per aureum illud
 atrium per quod ingressus fuerat, sed per posticū quoddam, & occultū
 exitum extrudatur nudus, uentricosus, pallidus, senex, læua quidem pu-

dorem occultans, dextra uero seipsum strangulans. Occurrat autē ex-
 unti Pœnitudo frustra lachrymans, & miserū bis etiam cōficiens. Atq̃
 hic quidem esto picturæ finis. Cæterum tu Timocles optime ipse dili-
 genter consideratis singulis expende, num è re tua sit ut in hanc imagi-
 nem per aureas illas fores ingressus, per illas longe dissimiles tam turpi-
 ter excutiaris. Quicquid autem feceris, memineris sapientis illius, qui di-
 xit: Deum in culpa non esse, uerum qui sua sponte delegerit.

LVCIANI DE IIS QVI MERCEDE CONDVCTI,

IN DIVITVM FAMILIIS VIVVNT, DES.

ERASMO ROT. INTERPRETE.

FINIS.

HIERONYMO BVS

LIDIANO PRAEPOSITO ARIENSI CONSILIARIO

REGIO ERASMVVS ROTERODAMVVS S. P. D.

VMOR iam pridem hic perseverat, acerbior quàm ut
 uerum esse libeat credere, sed cōstantior tamē, quàm ut
 uanus credi possit, PHILIPPVM principem nostrum,
 è uiuis excessisse. Quid querar mi Buslidiane, quid uo-
 ciferer, quem incusem, hominū uē, Deum uē? Quæ com-
 ploratio tam Tragica, quæ huic tam atroci uulneri suf-
 ficiat? Nimio, neu nimio constitit Hispaniæ, quæ quidem primum
 Franciscum Buslidianum Archiepiscopum Bizontinum nobis ademi-
 stis, neq̃ tanti uiri iactura contentæ, principē etiā eū absorbuistis, quo
 (si uiuere modo licuisset) nihil unq̃ habuit hic orbis, neq̃ maius neq̃
 melius. Quanq̃ quid, quæso, supererat etiam adolescenti, nisi uti iam
 ipse sese superaret? Sed ó dirum fortunæ ludum, ó nouam fatorum in-
 uidentiam, ó mors quàm iniqua, tam etiam inuida, ut semper præstan-
 tissima quæq̃ quàm ocyslime tollis è medio, uixq̃ oculis ostensa protin-
 us subducis. Cuius ego uicem hic potissimum deplem? MAXIMI-
 LIANI ne patris, qui tali sit orbatu filio, quem unum multis etiam im-
 perijs anteponebat? An liberorum magis, quibus ætate tam immatu-
 ra, tam pius sit ereptus pater? An patriæ potius, cui de charissimo prin-
 cipe, tam serum gaudium, tam præproperus contigerit luctus? An or-
 bis demum uniuersi, cui tam singulare lumen sit ademptum? idq̃ tam
 ante diem. Hoc nimirū hoc tempestas illa fatalis, qua medio è cursu in
 Britanniam depulsus est, portendebat, uidelicet fatis illū palàm ab Hi-
 spania reijcientibus. Equidem Panegyrico qualicunq̃ laudau iuueuē.
 Tum autē bone deus, quot mihi panegyricos, q̃ copiosos pollicebar.

Et en